Ч. 15. Чернівцї, недїля дня 19. (31.) сїчня 1897 року. Ричник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвята.

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Що зробила рада державна для селян?

Наші селяни мають нинї повне право спитати послів своїх, з чим они по шести лїтах вернули домів і що принесли своїм виборцям?

Відповідаючи на се питане, Руслан передовсїм запримічає, що рускі посли упоминали ся о господарскі потреби наших селян без перестанку, а тим самим і совістно сповняли свою задачу яко заступники інтересів дрібної посїлости земельної.

В 1891 році упімнув ся пос. Підляшецкий о опіку правительственну над селянами, що за роботою і хлїбом рік-річно вибирають ся до Бесарабії; він звернув також увагу правительства на потребу обниженя скарбових належитостий при спадьщинах селяньских.

Пос. Телишевский упоминав ся о те, щоби з жовнярами власти войскові обходили ся людяно, щоби на час жнив розпускано селяньских синів домів, щоби опущено цїну соли та улекшено побір соли для худоби, щоби обнизити податки і щоби відписувати податок ґрунтовий на случай шкід елементарних.

О полекші податкові упоминав ся в тімже році також і пос. Мандичевский.

Пос. Барвіньский жадав помноженя шкіл промислових в Галичинї, щоб і селяньскі дїти могли з них користати і щоби іменно плекано старинний промисл домашний на Руси.

В 1892 році упімнув ся знов посол Підляшецкий о опіку над селянами, що виходять за границю і домагав ся щоб жандарми по людски обходили ся з людьми, щоб заведено мирові суди, щоб управильнено приписи екзекуцийні та щоби заведено нову процедуру цивільну, аби процеси переводити справедливійше, скорше і дешевше.

Пос. Барвіньский зажадав запомоги з фондів державних для школи різьбарскої в Коломиї і для двигненя килимарского промислу у всхідній Галичинї. Відтак жадав, щоби учителїв народних учено много господарства хлїборобного, щоби через них і селяни научились лучше господарити.

В 1893 році посли наші занимали ся більше полїтикою. Був то час паденя кабінету ґр. Таффого. Лише пос. Романчук сказав взагалї, що селянин галицкий мало має опіки над собою і з біди виходить за границю.

В 1894 році зобразив пос. Вахнянин (вибраний йно-що до ради) яркими красками крайний упадок хлїборобства, в Галичинї та велику нужду руского селяньства, знищеного роздробленєм ґрунтів, неврожаями, повенями, надмірними тягарами державними, краєвими, повітовими та громадскими; високим податком домовоклясовим, високими належитостями скарбовими і завізвав правительство до ратованя селян через поправу ґрунтів, реґуляцию рік, ревізию катастру ґрунтового, обниженє податків і належитостий, іменно при дрібних спадщинах. Тягари державні треба возложити справедливійше, а застарілу виборчу ординацию заступити новою.

В 1895 році представив пос. Вахнянин упадок рільництва в Галичинї і причини сего упадку. Селяни роздробили свою землю, не мають худоби потрібної до господарки, а тут і земля задовжена і тягарі за високі. Люди виходять тисячами до Бразилії, де і пропадають. Цїна збіжа нїяка, довги ростуть, нема вже звідки платити податок.

В тім самім році описав пос. Вахнянин ще раз біду селяньску, оперши ся на письмі селянина з Брідщини. Треба проте конче ухвалити новий закон податковий, перевести справедливу ревізию катастру, зменьшити взагалї податок ґрунтовий і завести спілки хлїборобскі, щоб селяни спільними силами могли дати собі скорше раду.

В 1896 році промовляв пос. Вахнянин за тим, щоби з податку ґрунтового опусити конче 2½ мілїона. Селяни галицкі обіднїли вже так дуже, що не варті звати ся господарями.

Другий раз промовляв пос. Вахнянин за тим, щоби завести примусове забезпеченє від огню.

В 1897 році говорив пос. Вахнянин о лихві грошевій, земельній, збіжевій, роботою і худобою, і зажадав, щоби завести острійший закон проти лихви, бо она найбільше руйнує наших селян.

---

4)

Дїраві черевики.

Образок з галицкого житя

Вячеслава Будзиновского.

(Конець.)

— Думаєш, що я купив би таку шмату? Я лиш оттак „купити не купити а поторгувати ся можна". Для тебе така — пожаль ся Боже — сукня добра, але моя господиня не може ходити в такім жебрацкім лахмітю.

Жінка зазирала у всї кути, чи не лишила ся ще де єї власність, і за хвилю спакувала вже цїле своє майно. Стефанишин підніс ся з ліжка.

— Може вишукати коні? Ще ту прислугу тобі зроблю.

— Що-ж то? Я маю в ночи забирати ся? Хоч би я не була твоя жінка, а цїлком чужа, то не сьмів бись мене так відразу викидати. Звичай є такий, що хату виповідає ся на чотирнайцять днів.

— Про мене. Можеш переночувати.

Стефанишин ляг знову в ліжко, однак за хвилю схопив ся.

— А правда, я забув, що не маю права до сїнника. Се також твоя виправа. Лише ліжко моє.

Викинув з ліжка сїнник, на дошки постелив кожух і так ляг спати. За хвилю чує: шелестить солома.

— А ти що робиш?

Жінка виймила сїнник ще й зі свого ліжка і з обох викидала солому.

— Я не маю права спати нї на твоїм ліжку, нї на соломі. Солома не моя, віддаю тобі, бо то вже твоя праця.

Постелила порожні мішки на земли і лягла спати.

Коли професор пробудив ся, була вже девята година. Здивував ся троха, побачивши на чім спав. Аж коли протер очи і побачив нелад у хатї, нагадав собі цїлу вчерашну історию. Жінки вже не було.

— Ага, вже винесла ся. Добре що збув ся клопоту.

Був задоволений з себе, хоч думав, що за далеко посунули ся обоє. Але хто-ж міг передвидїти, що она собі се так дуже возьме до серця? Повинна була числити ся з тим, що я закропив ся троха...

Замкнув хату, пішов до сусїда і наймив коні до міста. Перша річ була направити черевики. Сидів коло шевця і приглядав ся роботї. Коло четвертої години черевики були готові. Вийшов на місто. Зимно і хляпавиця така як вчера. Але що за ріжниця в его положеню! Нинї він кпив собі з болота, кпив їз снїгу. Підошви грубі на палець. Анї не чути холоду. Противно, ступало ся дуже відважно і приємно по тій грязи. Аж сатисфакция жити, коли має ся такі черевики. Єго давний добрий гумор зачав повертати. Чорний песимізм щезав скоро. Бо і щож ему бракувало? Правда, великих маєтків не мав, але на голод не міг також нїколи жалувати ся. А его жінка? Чи один уже завидував ему єї? Непотрібно лише вчера загнївала ся...

Переходив попід склеп з меблями.

— Ануж спитаю, що коштують меблї....

Сто злр. канапка і шість гарних фотелїв. Но! то як раз вистарчить. Спродасть ся корову, оба пацюки і мід, та ще дещо. Не лиш фотелї, ще й дещо більше купить. Най жінка тїшить ся. Лиш до осени треба ще заждати.

Великі театральні плякати заповідали перший виступ оперової труни, що приїхала аж зі Львова.

— От варто би піти до театру. Треба лиш вступити до Петра позичити на білєти. Першого можу віддати.

Жінка була також в містї у родичів. Батько — бідний столяр — зажурив ся, вислухавши справоздане доньки. По его старім поморщенім лици, покотили ся слези. Однак в души був він рад, що так склало ся, бо трафила ся добра оказия... Коли-ж як не тепер мав він повне право затопити своє горе на днї чарки?! Отже закропив ся так, що ледви приволік ся до хати, і спав на софі. Мати з донькою сидїли в кутику на куфрі і плакали. На столї лежав пакунок молодої розвідки.

— Не плач — потїшала мати доньку. — Я вже передала післанцем лист старому. Він уже полагодить справу. — Батько професора був сьвящеником в селї недалеко від міста. Жінкам вкінци вже і слїз не стало. Сидїли тихо, і вслухували ся в ритмічне сапане сплячого батька. Доходила вже сема година, як хтось запукав.

Пос. Барвіньский упімнув ся рівночасно о заведенє селяньских спілок хлїборобских, бо селянин, лишений сам собі, не в силї вже устояти ся, а в делеґациях жадав, щоби вояки-селяни діставали урльоп на час жнив, щоби достави для війска брали безпосередно від продуцентів сїльских і ремісників.

З перегляду сего виходить, що посли наші не тільки не забули про селян, але що упоминали ся о їх всїлякі потреби частїйше і виразнїйше, як коли-небудь иньшими лїтами посли рускі.

А що з того вийшло? Чи видано які закони, щоб ратувати селян? Успіх був, вправдї не дуже великий, але селяни одержали деякі полекші в тягарах. І так:

1) Новий закон податковий, що увійде в житє з початком 1899 року, опускає селянам на кождім риньскім податку ґрунтового 10 кр., а на риньскім податку домового $12\frac{1}{2}$ кр. Обнижка податку ґрунтового може бути з часом підвисшена на 15 кр. від риньского.

2) Через ревізию катастру ґрунтового дано селянам можність, упімнути ся о справедливійше заклясифіковане своїх ґрунтів, а через те і о знижене оцїнки чистого доходу з ґрунту і о низший податок ґрунтовий.

3) Суму податку ґрунтового знижено з $37\frac{1}{2}$ на 35 міліонів. З тої обнижки припало кількасот тисяч на Галичину і на Буковину.

4) Новий закон о відписуваню податку ґрунтового на случай неврожаю, по причинї граду, повени, огню, миший, посухи, слоти, морозу і снїтию дає селянам право упімнути ся о відписанє податку ґрунтового, коли четвертина плодів пропала.

5) Новий закон процесовий (процедура цивільна) дає селянам можність лагодити спори свої справедливійше, скорше і дешевше.

6) Для Галичини побільшено фонд меліорацийний на поправу ґрунтів. Інтересовані господарі, хоч би і задовжені, мають право брати з того фонду низько-процентові позички на сплату частинами в висоті 10-разового чистого доходу з ґрунту.

7) Новий закон о своїнї здійме в части той тягар, який спочивав доси на громадах на случай, коли який громадянин, покинувший своє село, зубожів на чужинї або лїчив ся у позакраєвих шпиталях.

8) Сїль для товару буде можна тепер дістати в кождій місцевости по 5 зр. за сотнар метричний.

9) Вояки, що перед бранкою були заняті при господарстві, або були в школї рільничій, будуть могли одержувати відпустку вже по двох пильно відбутих роках служби.

10) Селяни не будуть платити податку особисто доходового, коли чистий дохід з їх ґрунтів не переходить 600 зр. річно.

11) Уряди податкові і староства одержали наказ, щоби при екзекуциях за податки придержували ся строго приписів екзекуцийних і не забирали людям того, що потрібне їм до житя і господарства або промислу.

12) Видано закон, котрим назначено строгі кари для тих, що намавляють людий до еміґрациї, розсїваючи неправдиві вісти.

Признаємо, що ще не полагоджено богато справ, о котрі посли рускі упоминали ся. Не змінено именно закону о належитостях правних, не заведено спілок хлїборобских, не подбано о зміну прикрих приписів в часї зарази на худобу, не знесено належитости ($17\frac{1}{2}$ кр.) за доручуванє писем спадкових і т. д. Але є надія що і се з часом зробить ся.

Ми нарочно подаємо обширнїйше справоздане з дїяльности послів наших в радї державній, щоби обєктивний читатель відповів собі сам на питанє, чи оправданий заміт, ширений именно нашими радикалами, мов-то посли рускі дбали о всїх і все, а лише не о потреби селян.

Еміґрацийний рух на Буковинї.

Еміґрация ширить ся на Буковинї безупинно і здає ся, вибухне з надходячою весною в повній силї. Вчера прийшло до нас пятьох селян з Кучурова Малого за порадою, як заїхати до Канади. На записанім аркуши показував один з них 51 родин, що готові зараз покидати своє село. Кожда родина складає ся з сїмох до вісьмох осіб, отже спис той обнимає 350—400 людий! Причиною, що хочуть виваңдрувати, має бути величезне роздроблене землї (з тих пятьох селян, що були в редакциї, жаден не має понад десять пряжин поля), податки і екзекуциї податкові, конкуренция на нову школу, і сподївана конкуренция на церков. Дальше жалували ся селяни на лихі урожаї, навіть сего року, бо кукурудзи хибло, а збіже тілько на солому видатнїйше, та на жидівску неволю, в котрій тут нарід стогне. Жиди, кажуть, тримають цїлий гандель в руках, жиди накидують цїну, яку хочуть, жиди купують поля, винаймають зруби в лїсах — нїгде не допускають християнина. Як вже буде в Америцї, так буде, а жидів не буде. (?)

З другої сторони розумують мужики, що як би в Канадї було зле, то прецїнь цїсар не пускав би людий тамтуди. На замітку, що право виванդрованя з краю по відбутю військового обовязку є основним правом кождого горожанина зачали нам розповідати Кучурівскі люди знані вже байки про Рудольфа, про виграні льосом землї в Америцї архикнягинею Стефанією; навіть говорили, що она приїхала вже до Чернівцїв і тут має забавити шість недїль, щоби людий забрати з собою за море до своїх земель. Відтак вибирають ся они в переконаню, що дїтий до 10 лїт будуть могли перевезти безплатно аж на місце, а дорога за три дорослї особи буде коштувати коло 200 зр. Отже вибирають ся і такі, що разом зі своїми 5—6 дїтьми дрібними не мають більше на дорогу як 200—300 зр. В Канадї — кажуть — дістануть по 113 моргів ґрунту, на котрім родить ся пшениця, худоби можна держати, кілько захочеш, лїс вільний для кождого, податків нема, колїя дешева і нема жидів! Такою легкою виставляють собі наші люди подорож до Америки, і таким щасливим краєм тую Канаду!

А при тім безперечно виявляє ся хитка, песимістична вдача нашого народу, що не уміє бороти ся з бідою, а утїкає від неї хоть би на власну загибель. Се виходило ясно з відповідий Кучурівян, на наші ради, щоби старали ся лучитись в спілки і тим способом випирати жидів з села через заложенє громадскої крамницї, Райфайзенївскі каси, та шукали заробків при желїзницях, що от будуть будувати на Буковинї. В спілках не можуть добачити достаточної підмоги для своєї біди, Райфайзенївска каса „не для нашої голови“, а при желїзници „робота за тяжка для нашого чоловіка“. Але-ж чи там за морем не треба ще десять разів лїпшої голови і чи там праця не є ще тяжша, як у нас при желїзници — над тим не застановляють ся. На всї представленя в тім взглядї відповідали „най буде і гірше, коби инакше, бо нас ту вже так біда обсїла, що ми вже цїлком збаламучені.“ Ми вияснили їм, що зараз на двірци в Чернївцях будуть мусїли за кожду дитину від 2—10 лїт платити половину цїни їзди, що і на кораблї тілько малі дїти мають вільний переїзд, але і не дістають окреме їсти, так що родичі мусять годувати їх зі своєї скупої порциї. А як є двоє, троє дрібних дїтий, то годї всїм викормити ся з тої дрібки, що дають на кораблї. Вправдї дорога кораблем коштує в третій клясї 80—90 злр. за особу, але більше як другий раз тілько коштує подорож сушею ту на нашій землї тай на американьскій. Земля в Канадї, що лежить близше желїзних доріг, або людских осель, уже має властителїв і єї треба купувати, а за дармо дадуть хиба пустий степ або некорчований лїс у безвістях без дороги, без людий і без помочи. Як нема гроший, то нема і з чим брати ся до того, щоби з сеї землї видобути хлїба. А навіть з грішми треба уміти там обійти ся, щоби не обдерли та не обшахрували в тім краю, де мова иньша і люди чужі і кождий дбає тілько про свою користь. Там треба мати тілько розуму, щоби перемінити цїлковито спосіб господарки. Бо з такою господаркою, як в старім краю там чоловік не вийшов би на своє. В Америцї провадить ся цїла господарка машинами, навіть у таких малих фармерів що обрабляють поле самі, тілько при помочи своєї родини. Хотяй там кредит на машини легкий, але треба уміти виробити собі его, і числити ся на кождім кроцї. Тай і земля в Канадї не така то дуже добра, озими-

---

Не чекаючи на запросини, увійшов Стефанишин помалу, несміло. Розчухраний, блїдий, але не дуже.

— Добрий вечер! Поцїлував стару в руку, а жінку в чоло.

— А то паскуда на дворі! І ангелови попсує гумор. От добре, що зі Львова приїхали якісь комедиянти. Збирай ся, Олю! Я вже купив білети.

Мати вийшла до кухнї; лїпше удавати, що о нїчім не знає.

Молоді мовчали. Жадне з них не знало, що далї казати. Зачало бути душно. На щастє вибавив їх з клопоту грімкий голос тримбіти. Не так тримбіти голос, як контрабасове форканє. В кухни давав хтось концерт своїм затабаченим носом. Електрика в хмарах не виладовує ся таким громом, як о. Стефанишин, коли чистив свій ніс. Молоді схопили ся на рівні ноги. Они знали, що треба утїкати як найскорше, коли не хочуть унасти офірою кількогодинної проповіди о „семейной згодї,“ повени моралів і довгих та страшних цитатів з біблїї і апостольских послань.

Слава Ĭсу-Христу, піндзею — гриміло в кухни. — А що там, піндзею, чувати? А-а-а! то нещасте, піндзею. За наших времен того не бивало. А все то лиш та фонетика, піндзею, так людям голови завертает і деморалїзует молодоє поколїнє, піндзею. От фонетики, піндзею, началось непошанованіє древних руских обичаєв. Od rzemyka do konika, піндзею... Хто влїз у болото одною, піндзею, ногою, той скоро мусить вихати і вторую. Тепер, піндзею, прийшла у нас очередь потоптати ногами семейниї обичаї. Я єму, піндзею! Дам я єму поученіє!

— Лишіть се! Вже всьо добре. Они там в комнатї обоє. Вже в згодї.

Старого зіритувало, що він сам лично не полагодив справи, що хтось иньший посьмів вдерти ся в єго права, права родинного патриярха. — Але бо ту, піндзею, нема з ким говорити! — заревів. — Наперед кличуть, а потім самі, піндзею, роблять справу.

Старий на силу попхав ся до комнати.

— А-а то що, піндзею? — і страшно закашляв ся, бо з великого здивованя, що в хатї, окрім сплячого столяра не було вже нїкого, всадив в уста затабачений палець.

Молоді не ждали на батькові морали, вихопили ся задними дверми і утїкли до театру...

ни не можна там сїяти через великі морози, а і яре збіже змерзає дуже часто на пни.

Те все ми казали Кучурівским людям, що так легкодушно хочуть покидати своє село і звернули їх увагу на те, що „Сполучені Держави“ заказали приступу до своїх країв всїм тим, що при вступі на їх землї не потрафлять прочитати і написати бодай в своїм ріднім язицї кілька стрічок, що їм подиктує портовий урядник. А видали таке розпоряджене тому, бо неписьменному чоловікови страх тяжко там перепхаги ся, він сходить на остатну нужду і стає потім тягаром собі самому і державі.

Мужики слухали очивидячки нашої бесїди на те, щоби єї випустити другим ухом. Они пильно запамятували всї подробицї про край і дорогу, але на остороги не звертали уваги. Видко було, що прийшли питати ся не о таку раду, ч и ї х а т и, ч и н ї, тілько о тоє я к вибрати ся звідси. „Радьте, а не відраджуйте!“ — така їх просьба. Як же тут радити? Коли вже так іде, що нічим не здержиш людий, від еміґрациї, а рух той ширить ся і росте, то стає вже обовязком краю, а в першій лїнії краєвого сойму, придумати способи, щоби той рух зробити нешкідливим. Галицкий краєвий виділ вислав був до Бразилїї своїх відпоручників, щоби розслїдили на місци условя кольонїзацийні і винайшли способи, щоби в данім разї взяти еміґрацию під опіку краю. Те само випадало би зробити і у нас взглядом Канади, а се був би найлїпший закон против аґентів. Коли справдї кольонїзацийні відносини там хоть трохи подають користи еміґрантам, то було би добре утворити аґентуру в краю і в котрій з американьских пристаний, щоби наші переселенцї відбували під єї опікою, а не вибирали ся наослїп з вітчини, як пожаданий жнр для всяких підприємцїв на людский товар.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 30-го сїчня 1897.

Нинїшне число розсилаємо ще на показ; а слїдуючого вже не вишлемо тим, що не зголосили ся доси, чи хочуть передплачувати нашу ґазету, чи нї. З тих 15 чисел уже зміркували читателї, що можна в *Буковинї* найти; отже кому она до вподоби, може ще єї замовити. Одно лиш заповідаємо виразно, що як торік ми скасували руский звичай посиланя ґазети даром без замовленя, так само будемо поступати і сего року. Хто жалує малого видатку на ґазету, то видко, що може без неї обходити ся; а коли може обходити ся то нам не потрібно тратити ся. Ми хочемо бодай одну землю руску, а то буковиньску Русь устеречи від того, щоб не привикла до того як галицка Русь, жити „дурничками“ та не мала між собою таких „патріотів,“ котрі — що правда — красних слів в потребі не жалують, але за то жалують одного ґрейцара навіть на свою власну науку, а не то на народні цїли. Доси ми не мали причини жалувати ся на буковиньских передплатників — они були дуже солїдні; але саме длятого і на будуче не дамо їм нагоди, щоб они инакше розуміли свій обовязок супротив ґазети. Торік уже ріжні вороги сьпівали *Буковинї* вічная память, а жиди справили їй жидівский похорон. Як бачите, се бажанє їх не сповнило ся, *Буковина* виходить правильно дальше. А се можливе лише при безоглядній адмінїстрациї ґазети і при солїдности передплатників. Тому, хто з нових читателїв хоче *Буковину* передплачувати, н е х а й д а с т ь з а р а з з н а т и!

З галицкого сойму. Посол-селянин Бойко виступив зі знаменитою промовою в справі надужить при виборах в Галичинї і хоть дотичне внесенє перепало, однак чув ся змушений правительственний комісар заявити, що правительство саме буде старати ся не ограничати виборчої свободи. Другий раз на тїм самім засїданю (28 сїчня) забирав голос в справі виборів пос. Окуневский при справоздаю комісаря ґр. Лося про вибори в Калуши.

Еміґрация на Буковинї. За нїмецкими ґазетами черновецкими подали ми були вість, що в Лужанах арештовано „еміґрацийного аґента“ Нестора Березана, в котрого батька в хатї містить ся читальня Рускої Бесїди. Buk. Post на тій підставі вже накинула ся на наші читальнї. Тимчасом справа виглядає зовсїм не так страшно. Нестор Березан є окінченим учеником аґрономії, а вся „провина“ в тім, що хотїв бути чемним для селян і на їх просьбу спровадив від Місλера з Бреми книжки, з котрих хотїв дізнати ся, як річ має ся з дорогою за море. Єго й не держали довго в арештї, тілько зараз випустили. Так вся чутка про еміґрацийного аґента зводить ся на роздуту Нїмцями нїсенїтницю, лише длятого, що то Русин. Про жида не писали би такого.

Волоска бурса має вже тепер свій власний, обширний дім при ул. Нового сьвіта з великим огородом, але заряд внїс до черновецкого маґістрату просьбу о відступленє просторого ґрунту в містї для будови нового великого виховавчого дому для молодїжи. Рада міска найшла ся в клопотї, бо за сей ґрунт давали вже купцї понад 8.000 зр., а громада страх потребує гроший. Справедливо кажуть „Bukowiner Nachrichten“ в тій справі, що хотяй се дуже гарна річ дбати про молодїж свого народа, то в тім випадку виглядає оно більше на пересаду, чим на дїйсну потребу, а з другої сторони рада міска мусить рахувати ся в своїм труднім положеню з кождим крейцаром і дивити ся на що дає і кому. Як небудь полагодять ту петицию, а з неї виходить для нас наука, як ми маємо дбати про наше убоге і невеличке виховавче заведенє, нашу Руску Бурсу. Нинї власне принесли хлопцї сьвідоцтва за перший піврік і виказали ся майже всї добрими поступами. Досить сказати, що з 15 учеників першої (рускої) ґімназияльної кляси три принесло сьвідоцтва з відзначенем, двом бракує 1 степень до відзначеня, (всїх відзначених учеників в рускій паралелцї є 5, з того отже в бурсї 3), а решта сьвідоцтва першої кляси кромі одного, що дістав злу ноту з одного предмету. Дїти найбіднїйших родичів учать ся найлїпше і жаль би було не плекати тоту надїю нашого народу. Але до того треба підпори зі сторони загалу. Дотепер не призначила жадна рада громадска ще анї крейцара на цїли бурси, а кількож то є чисто руских громад на Буковинї?

Слїдство против Долежаля, котрий убив дві старі жінки, Штеґерову і Френцель у Відни, викриває що раз нові проступки Долежаля, котрі доси уходили єму безкарно. Викрито іменно богато дрібних крадїжий, а есть надїя, що вийде на верх ще много иньших проступків. Сензацию викликало найновійше відкритє, що Долежаль день перед убитєм Штеґерової уложив був плян убийства иньшої старухи. Він бував в неї частим гостем і знав докладно єї відносини домові, грошеві і товариські. В цїли улекшеня проступку розіслав Долежаль до всїх співльокаторів сеї старухи листи, в котрих назначував їм сходини в віддалених частях міста, кождому в иньшій сторонї. Підступ повів ся, бо в означеній листами годинї в дома не було нїкого. Долежаль укритий, видїв се добре і коли хвиля надавала ся до сповненя убийства, він війшов до мешканя старухи. В кілька хвиль пізнїйше прибув до сеї старухи єї зять, через що Долежаль не міг єї убити. Ми згадували вже, що сестра Долежаля на вість про убийства сповнені братем, умерла. Отець Долежаля занедужав тяжко, однак, ще доси не вірить у вину сина і віднїс ся до одного з віденьских адвокатів з просьбою о оборону сина перед судом. В листї до адвоката просить отець, щоби синови не згадувати про смерть сестри і про свою недугу.

Сьвяточний образок редактора нашої ґазети Осипа Маковея п. з. „Мій прапрадїд,“ друкований під Різдво 1895 року в *Буковинї*, помістила у польскім перекладї варшавска ілюстрована ґазета Wędrowiec з 26 грудня 1896 року під заголовком: Wigilia u prapradziadka. Минувшого року була також у варшавскім журналї Ateneum буде обширна і прихильна оцїнка поезий О. Маковея, написана В. Буглем, лїтератом в Парижи. В нїмецкій ґазетї Politik, що виходить в Празї, лїтерат з Відня др. Генрик Монат також прихильно оцїнив писаня О. Маковея. Деякі єго оповіданя і нові поезиї мали нагоду пізнати і буковиньскі Русини. Сего року видасть п. Маковей три томи своєї прози. Один том — то будуть єго друковані вже раз оповіданя, зібрані разом, як: Вуйко Дорко, Оферма, Весняні бурі, Клопоти Савчихи, Для розривки, Стара Мадярка, Мій прапрадїд і иньші меньші. Другий том — то буде єго повість „З а л ї с є,“ в котрій змальовані відносини руского села в найновійших часах. Та повість появить ся перше в *Буковинї* і потягне ся зо два місяцї (фейлетонів буде около 50). Почне ся друковати в *Буковинї* з початком марця. Ті, що читали сю повість в рукописи, висказують ся о нїй похвально; ми сподїваємо ся що сподобає ся всїм читателям нашої ґазети. — Третїй том „З житя“ буде містити в більшій части гумористичні короткі фейлетони, такі як були друковані О. Маковеєм в *Зорі* і в *Буковинї*. Они в свій час загально були подобали ся. Розуміє ся, в книжку увійдуть з тих фейлетонів лише лїпші, вибрані. Таким чином в трох томах вийдуть разом ті важнїйші белетристичні твори О. Маковея, які він доси написав прозою. Можна сподївати ся, що передовсїм буковиньскі Русини розкуплять сї книжки свого молодого редактора і тим чином заохотять єго до дальшої роботи. Видавництво се буде коштувати грубі гроші; очивидна річ, годить ся вернути авторови бодай видатки за друк. А то інакше не можливе, тілько треба купувати ті книжки. Видаток се для одного буде невеликий і не на пусту річ, тілько для власної приємности і користи і для підпомоги так занедбаного у нас лїтературного руху, — а коли таких цїкавих читателїв найде ся з пять сот, то вже й кошти друку вернуть ся. Я думаю, що таке невелике число читателїв чей найде ся. *В. Б.*

Тринайцятку уважає богато людий нещасливим числом і богато осіб у Львові не хотїло всїдати до возу електричного трамваю з числом 13. Для того змінив маґістрат львівский те число на 23 бо всїх возів було 22. І борись тут з забобонами!

З горячої любови хотїла замерзнути дванайцятьлїтна дївчинка у Відни. Минувшої недїлї знайшли єї прохожі на пів неживу на поли коло цминтаря. Заледво удало ся по довгих старанях привести дївчинку до житя. Коло неї найшли лист, що вияснив причину цїлого випадку: Найдорожші Родичі! Житє мене вже не тїшить, хотяй маю доперва 12 лїт. Едвард ходить все ще з Малею — она є донькою завідателя дому і дістає від часу до часу гроші. Я не маю нїчого і нїчого не дістаю. Хочу замерзнути і умерти в снї. Бажаю, щоби мене поховали на цминтари в Бавмґартен, бо так хоч маю надїю, що буду лежала там, де спочине Едвард, коли умре колись. Вибачте вашій нещасливій доньцї.“ Се вже мабуть лише в наших часах такі „збитки“ виробляють 12-лїтні дїти.

Дрібні вісти. Професор Фальб лежить тяжко хорий в найбільшій нуждї. Редакциї віденьских дневників збирають складки для нещасливого астронома. — Президента Сполучених Держав відвідало на новий рік 7000 людий в авдиєнцийній салї білого дому і він мусїв обовязково стиснути кождому руку—отже 7000 разів. — В Парижи закладають на взір Ново-Йорских купелевих закладів молочні ванни, де богаті панї будуть могли купати ся — в молоцї. Одна така купіль коштує 25 франків. — Поручника Брізевіца, що за незначну уразу порубав шаблею „цївіля“, засудили на два роки і шість місяців вязницї. — Сїть зелїзничих доріг в Станиславові збільшить ся ще в шестім напрямі. До Бережан і Тернополя можна буде вже в лютім їхати впрост. Покутє і Поділє зближать ся до себе. — Президент мінїстрів Казимир ґр. Баденї прибуде на сойм галицкий 10. або 11. лютого. В тім часї прибуде також на сойм мінїстер для Галичини др. Рітнер. — В польскім товаристві історичнім у Львові відчитає др. Ол. Колесса д. 30 с. м. замітки про „Відносини творчости лїтературної обох руских племен в періодї найдавнїйшім.“ — Десять тисяч корон обіцяла редакция „Wiener Mode“ тому, хто пришле на розписаний конкурс приписи нових і найлучших потрав. — Управитель цукроварнї в Товмачи Август Ґумїньский і єго бухгальтер Пітруский спроневірили більше як мілїон гроший, переважно на шкоду властителя Товмача, Яна. Пана Яна взяли під кураделю а обманцїв під ключ.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 30-го січня 1897 року.

Відень. Цісар відвідав у Капуцинів гріб архикнязя Рудольфа і забавив 10 мінут. Архикнягиня-вдова Стефанія, архикнягиня Єлисавета, архикнязь Отто, герцоґ Кумберляндский а також німецкий військовий аташе в імени німецкого цісаря, депутати офіцирского корпусу зложили прекрасні вінці на гробі. Архикнязь Людвик Віктор зложив особисто вінець на могилї.

Відень. Neue freie Presse доносить, що в слїдуючім тижни укаже ся розпорядженє, котре заведе ческий язик у внутренній службі політичних і судових властий не тілько в Чехах але і на Мораві. Всі урядники будуть мусїли уміти ческу мову а переходовий час буде назначений на десять лїт.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди								Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані			поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.